

NÂNG CAO QUẢN LÝ, RÈN LUYỆN, DUY TRÌ CHẾ ĐỘ ĐỐI VỚI SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐIỆN LỰC

Vũ Ngọc Minh, Phạm Thúy Yên

Trung tâm Giáo dục thể chất và quốc phòng an ninh Trường Đại học Điện lực

Tóm tắt: Công tác quản lý, rèn luyện và duy trì chế độ sinh hoạt, học tập đối với sinh viên trong môi trường giáo dục quốc phòng và an ninh có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc hình thành phẩm chất chính trị, tinh thần kỷ luật, tác phong công nghiệp và ý thức trách nhiệm công dân. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục đại học và yêu cầu xây dựng thế hệ sinh viên toàn diện – “vừa hồng, vừa chuyên”, việc tăng cường công tác quản lý, rèn luyện và duy trì chế độ sinh hoạt có kỷ cương, nề nếp tại Trường Đại học Điện lực là nhiệm vụ cấp thiết. Bài viết phân tích cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng và đề xuất hệ thống giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác này, góp phần hình thành đội ngũ sinh viên có bản lĩnh chính trị, năng lực chuyên môn và ý thức tổ chức kỷ luật cao, đáp ứng yêu cầu của thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và chuyển đổi số hiện nay.

Từ khóa: quản lý sinh viên; rèn luyện kỷ luật; giáo dục quốc phòng và an ninh; Trường Đại học Điện lực; đào tạo toàn diện.

ENHANCING MANAGEMENT, TRAINING, AND REGULATORY DISCIPLINE FOR STUDENTS AT ELECTRIC POWER UNIVERSITY

Abstract: National Defense and Security Education (NDSE) is a course of special importance within Vietnam's higher education system, contributing to the formation of students' political awareness, resilience, discipline, and civic responsibility. In the context of rapid digital transformation, globalization, and emerging non-traditional security challenges, ensuring and improving the quality of NDSE teaching has become an urgent requirement. Based on both theoretical and practical foundations at Electric Power University, this paper analyzes key factors affecting the quality of NDSE instruction, evaluates the current situation in terms of faculty, curriculum, facilities, and teaching methods, and proposes a comprehensive system of solutions to ensure teaching quality aligned with the requirements of training technical human resources in the era of industrialization, modernization, and digital transformation.

Keywords: National Defense and Security Education; quality assurance; students; teaching innovation; Electric Power University.

Nhận bài: 24/09/2025

Phản biện: 23/10/2025

Duyệt đăng: 27/10/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục đại học Việt Nam đang chuyển mình mạnh mẽ trong thời kỳ hội nhập và chuyển đổi số, hướng tới mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước. Song song với nhiệm vụ đào tạo kiến thức và kỹ năng chuyên môn, các cơ sở giáo dục đại học cần chú trọng đến việc hình thành nhân cách, bản lĩnh, tác phong và ý thức kỷ luật cho sinh viên – những phẩm chất nền tảng của công dân trong thời đại mới.

Trong đó, công tác quản lý, rèn luyện và duy trì chế độ học tập, sinh hoạt trong môi trường giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) có vai trò then chốt. Đây không chỉ là quá trình giúp sinh viên nắm vững kiến thức quốc phòng, an ninh, mà còn là môi trường để rèn luyện tinh tổ chức, tinh thần tập thể, kỷ luật, và ý chí vượt khó – những phẩm chất cần thiết để trở thành người lao động và công dân có trách nhiệm.

Tại Trường Đại học Điện lực, Trung tâm GDQP&AN – GDTC tổ chức giảng dạy, quản lý và huấn luyện hàng nghìn sinh viên mỗi năm. Việc duy trì nề nếp, kỷ luật, chế độ sinh hoạt tập trung trong môi trường bán quân sự là một đặc

thù, đồng thời là cơ hội quan trọng để sinh viên được rèn luyện toàn diện. Tuy nhiên, trong bối cảnh xã hội hiện đại, tâm lý sinh viên thay đổi, tác động của công nghệ và mạng xã hội gia tăng, công tác quản lý và rèn luyện sinh viên đang phải đối diện với nhiều thách thức mới, đòi hỏi cách tiếp cận khoa học và đổi mới đồng bộ.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận và thực tiễn

Công tác quản lý, rèn luyện và duy trì chế độ sinh hoạt của sinh viên trong môi trường giáo dục quốc phòng và an ninh là một nội dung trọng yếu của quá trình đào tạo toàn diện trong các trường đại học Việt Nam hiện nay. Về mặt lý luận, quản lý sinh viên không chỉ là quá trình điều hành hành chính hay giám sát kỷ luật, mà là một hệ thống tác động sư phạm có mục đích, có kế hoạch và có tổ chức, nhằm hình thành, củng cố và phát triển nhân cách người học theo những chuẩn mực xã hội nhất định. Trong đó, rèn luyện là hình thức tự giác hóa hoạt động giáo dục, giúp sinh viên chuyển hóa tri thức thành hành vi, biến nhận thức thành thói quen và trách nhiệm, còn duy trì chế độ là cơ chế đảm bảo tính ổn định, liên tục và bền vững của quá trình giáo dục.

Theo quan điểm của lý luận giáo dục hiện đại, công tác quản lý và rèn luyện sinh viên chịu sự chi phối bởi ba thành tố cơ bản: mục tiêu, môi trường và phương pháp. Mục tiêu quản lý hướng tới việc phát triển hài hòa giữa tri thức, kỹ năng và thái độ – tức là hình thành năng lực toàn diện cho sinh viên. Môi trường GDQP&AN là một không gian đặc thù, có tính bán quân sự, trong đó sinh viên vừa là người học, vừa là đối tượng rèn luyện, vừa là chủ thể tự quản. Phương pháp quản lý vì thế cần kết hợp giữa hành chính – tổ chức – sư phạm, trong đó tính giáo dục, tính kỷ luật và tính nêu gương phải được đặt song hành.

Từ góc độ lý luận giáo dục quốc phòng, quản lý và rèn luyện sinh viên trong nhà trường không chỉ nhằm đảm bảo kỷ luật học đường, mà còn góp phần trực tiếp vào việc hình thành “ý thức quốc phòng toàn dân” – tức là trạng thái sẵn sàng bảo vệ Tổ quốc bằng tri thức, kỹ năng và ý chí chính trị. Theo tinh thần của Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh năm 2013, người học sau khi hoàn thành học phần GDQP&AN phải có hiểu biết cơ bản về chủ trương, chính sách quốc phòng, có năng lực tham gia xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, đồng thời có tác phong kỷ luật, tinh thần đoàn kết và khả năng làm việc tập thể.

Như vậy, rèn luyện và duy trì chế độ không chỉ mang tính kỹ thuật quản lý, mà là phương thức để hiện thực hóa mục tiêu giáo dục toàn diện. Các yếu tố như chấp hành giờ giấc, thực hiện nề nếp tập thể, giữ gìn trật tự, vệ sinh, tác phong, thực hiện điều lệnh quân đội... đều là biểu hiện cụ thể của quá trình chuyển hóa từ nhận thức sang hành vi. Mỗi hoạt động hàng ngày trong môi trường GDQP&AN – từ điểm danh sáng, tập thể dục, gấp chăn màn, duy trì vệ sinh doanh trại đến tổ chức học tập, sinh hoạt tập thể – đều mang giá trị giáo dục, hình thành ở sinh viên năng lực tự quản, tự giác, trách nhiệm và tinh thần kỷ luật.

Ở góc độ lý thuyết quản trị giáo dục, công tác quản lý sinh viên chịu tác động của ba cơ chế chính: kiểm soát (control), hỗ trợ (support) và phát triển (development). Kiểm soát giúp duy trì trật tự, ổn định; hỗ trợ tạo điều kiện để người học phát triển; còn phát triển hướng tới việc khơi dậy tiềm năng, năng lực tự quản và khả năng thích ứng. Trong môi trường GDQP&AN, ba cơ chế này phải được kết hợp hài hòa. Nếu quá chú trọng kiểm soát, dễ tạo cảm giác gò bó; nếu chỉ thiên về hỗ trợ, sẽ thiếu tính kỷ luật; còn nếu phát triển

không có khuôn khổ, sinh viên dễ rơi vào tự do cực đoan. Cân bằng ba yếu tố này chính là biểu hiện của quản lý hiện đại, trong đó con người là trung tâm của mọi hoạt động giáo dục.

Về mặt thực tiễn, Trường Đại học Điện lực là một cơ sở đào tạo kỹ thuật, nơi sinh viên chủ yếu học các ngành thuộc lĩnh vực năng lượng, điện, công nghệ thông tin và quản lý công nghiệp. Do đặc thù chuyên môn thiên về kỹ thuật, nhiều sinh viên có xu hướng coi nhẹ các học phần mang tính chính trị – xã hội, trong đó có GDQP&AN. Đây là thách thức lớn đối với công tác quản lý và rèn luyện. Trung tâm GDQP&AN của trường hiện đang thực hiện giảng dạy, quản lý và rèn luyện hàng nghìn sinh viên mỗi năm, theo mô hình tập trung, nội trú ngắn hạn, với các nội dung học tập, huấn luyện, sinh hoạt và lao động tập thể.

Qua khảo sát thực tế, công tác quản lý sinh viên tại trung tâm đã đạt được nhiều kết quả tích cực: nề nếp được duy trì ổn định, sinh viên chấp hành nghiêm túc chế độ học tập, sinh hoạt và kỷ luật; đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý thể hiện tinh thần trách nhiệm cao; cơ sở vật chất được cải thiện đáng kể. Tuy nhiên, vẫn còn những khó khăn: một bộ phận sinh viên còn thụ động, chưa phát huy tính tự giác.

Đặc biệt, trong bối cảnh chuyển đổi số của giáo dục đại học, yêu cầu đổi mới công tác quản lý và rèn luyện sinh viên trong GDQP&AN đặt ra những vấn đề mới. Việc duy trì kỷ luật, chăm điểm rèn luyện, điểm danh, theo dõi hoạt động tập thể, phản hồi ý kiến sinh viên hoàn toàn có thể thực hiện qua nền tảng số, song cần một hệ thống quản lý học tập và cơ sở dữ liệu đồng bộ. Mặt khác, sự phát triển của mạng xã hội, thiết bị di động và môi trường trực tuyến khiến cho sinh viên có nhiều kênh tương tác mới, đòi hỏi người quản lý phải có năng lực công nghệ và kỹ năng truyền thông sư phạm hiện đại.

Thực tiễn này cho thấy, để công tác quản lý, rèn luyện và duy trì chế độ đạt hiệu quả cao, cần chuyển từ mô hình “quản lý theo mệnh lệnh” sang “quản lý theo định hướng phát triển”. Điều đó có nghĩa là cán bộ, giảng viên không chỉ giám sát việc chấp hành mà còn phải đóng vai trò huấn luyện, hướng dẫn, khích lệ, tạo động lực cho sinh viên rèn luyện. Quản lý trong GDQP&AN phải trở thành một quá trình đồng kiến tạo, trong đó sinh viên là chủ thể tự điều chỉnh hành vi, giảng viên là người hỗ trợ định hướng, và tập thể là môi trường tạo động lực.

Từ thực tiễn triển khai tại Trường Đại học Điện lực có thể rút ra rằng, yếu tố quyết định của công tác quản lý và rèn luyện sinh viên không chỉ nằm ở quy chế, mà chính là văn hóa kỷ luật được duy trì bền vững. Khi kỷ luật được hiểu là sự tự giác, khi rèn luyện được coi là cơ hội phát triển bản thân, và khi quản lý trở thành sự đồng hành nhân văn, thì quá trình giáo dục quốc phòng – an ninh mới thực sự hoàn thành sứ mệnh của nó: đào tạo những con người vừa có tri thức chuyên môn, vừa có bản lĩnh chính trị, ý thức tổ chức và tinh thần công dân hiện đại.

2.2. Giải pháp nâng cao công tác quản lý, rèn luyện và duy trì chế độ

Trước hết, cần hoàn thiện hệ thống quy chế, quy định và tiêu chí đánh giá rèn luyện sinh viên trong môi trường GDQP&AN theo hướng cụ thể, minh bạch và khuyến khích tự giác. Các tiêu chí đánh giá không nên chỉ dừng ở điểm số mà cần phản ánh tiến bộ về thái độ, hành vi, tinh thần tập thể và trách nhiệm cộng đồng.

Thứ hai, tăng cường vai trò nêu gương, hướng dẫn và hỗ trợ của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên. Mỗi cán bộ, giảng viên cần là tấm gương về tác phong, lời nói và hành động, đồng thời linh hoạt trong phương pháp giáo dục: kết hợp nghiêm khắc và khích lệ, kỷ luật và nhân văn.

Thứ ba, phát huy tính chủ động, tự quản của sinh viên thông qua mô hình “lớp tự quản kiểu mẫu”. Cần đào tạo đội ngũ cán bộ lớp có năng lực tổ chức, kỹ năng điều hành, kỹ năng giao tiếp và

tinh thần trách nhiệm cao, tạo sự lan tỏa tích cực trong tập thể.

Thứ tư, ứng dụng công nghệ số trong quản lý và đánh giá sinh viên: sử dụng hệ thống phần mềm điểm danh, nhật ký rèn luyện, phản hồi trực tuyến và bảng theo dõi tiến bộ cá nhân. Dữ liệu này sẽ giúp cán bộ quản lý nắm bắt nhanh, điều chỉnh kịp thời và tăng cường tính công khai – minh bạch.

Cuối cùng, cần kết hợp chặt chẽ giữa rèn luyện trong lớp học và hoạt động ngoại khóa. Tổ chức các diễn đàn, tọa đàm, giao lưu với lực lượng vũ trang, hoạt động tình nguyện hướng về cộng đồng... giúp sinh viên hiểu rõ ý nghĩa của kỷ luật và trách nhiệm công dân không chỉ trong quân ngũ mà còn trong đời sống xã hội.

III. KẾT LUẬN

Công tác quản lý, rèn luyện và duy trì chế độ sinh hoạt trong môi trường GDQP&AN có vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển nhân cách và bản lĩnh của sinh viên. Với Trường Đại học Điện lực, đây không chỉ là nhiệm vụ thường xuyên của Trung tâm GDQP&AN mà còn là trách nhiệm của toàn thể nhà trường trong việc giáo dục thế hệ trí thức trẻ vừa có tri thức khoa học, vừa có tinh thần kỷ luật, ý thức trách nhiệm và lòng yêu nước. Nâng cao hiệu quả công tác này chính là góp phần xây dựng môi trường giáo dục hiện đại, kỷ cương, thân thiện và hướng tới mục tiêu đào tạo con người toàn diện – nền tảng vững chắc cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Bí thư Trung ương Đảng. (2023). *Chỉ thị số 05-CT/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng và an ninh trong tình hình mới*. Hà Nội: Văn phòng Trung ương Đảng.
- Ban Chấp hành Trung ương Đảng. (2022). *Nghị quyết số 28-NQ/TW về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới*. Hà Nội: Văn phòng Trung ương Đảng.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2020). *Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18 tháng 3 năm 2020 ban hành Chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh trong các cơ sở giáo dục đại học*. Hà Nội: NXB Giáo dục Việt Nam.
- Bộ Quốc phòng. (2023). *Báo cáo tổng kết công tác giáo dục quốc phòng và an ninh năm 2023*. Hà Nội: Cục Dân quân Tự vệ.
- Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam. (2013). *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh*. Hà Nội: NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.